

THEOLOGICAE DOCTOR, ECCLESIASTICAE

2. Jan 22.

Faint bleed-through text from the reverse side of the page.

ZACHARIAS HERMANNUS⁴¹²

SS. THEOLOGIAE DOCTOR, ECCLESIAE ET
SCHOLARUM AMPLISS: REIPUBLICAE WRATISLAVIENSIS
INSPECTOR ET PASTOR PRIMARIUS.

LECTURIS ET AUDITURIS SALUTEM.

Nter multa & magna, quæ in hac Republicâ existunt, beneficia, præcipuum est, quòd doctrina de DEO, rebusq; divinis in sacrâ Scripturâ revelatis, orthodoxè & perspicuè traditur. Ea sola divinitus est inspirata, cujus finis est beatitudo, æterna & præstantissima hominis conditio, in quâ animus ipsius plenè acquiescit. Quâ de causâ alii eam sapientiæ divinæ thesaurum indigitarunt, alii veritatis Magistrum, sine quâ miseri de felicitate, ignari de scientiâ, insipientes de sapientiâ, mendaces de veritate, peccatores de virtutibus differunt. Quâ mente ut plerosq; inter Auditores meos affectos esse existimo; sic ipsis non possum non eam toto pectore gratulari. Deum autem optimum maximum comprecor, ut omnibus & singulis lectiones meas Theologicas hoc etiam anno (quem Salus Ipsa jubeat esse auspiciatum) auditoris, sincerum res divinas cognoscendi zelum inspiret, veritatem & pacem in Inclytâ & jam pridem florente Silesiorum Metropoli pro suâ clementiâ diu conservet, animos docentium & discipulorum peculiari quodam charitatis fraternæ vinculo jungat, nostrisq; conatibus ac laboribus abundè è cælo benedicat. A Capite autem decimo nono Actuum Apostolicorum telam meam die Jovis horâ nonâ exordiar, & quæ in hoc libro restant, circa Veris tempus amænissimum, Deo volente, terminabo. Quâ in re, ut meo officio, vestræq; Viri præstantissimi, Juvenes optimi, expectationi satisfaciam, vobis omnibus ac singulis studium meum, pro modulo doni, quod à Domino accepî, lubens offero, cum voto, ut inde Auditores mei saluberrimos sanctitatis fructus percipiant, nostræq; posteritati relinquunt. Illud audi & exaudi, ô Deus & Pater clementissime, ad nominis tui gloriam, Scholarumq; Uratislaviensium incrementum. P.P. Dominica Epiph. prima. Anno exuberantis gratiæ M. DC. XV.

ZACHARIAS HERMANNUS

SS. THEOLOGICÆ DOCTOR, ECCLESIARUM ET

SCHOLARUM AMPLISS; REIPUBLICÆ WRATISLAVIENSIS

INSPECTOR AC PASTOR PRIMARIUS,

PIO ET ERUDITO LECTORI

USCINIAM mirantur ii, qui naturas animalium describunt, quòd in tam parvo corpusculo tam clara, tam sva vis, tam magna, tam jucunda vox inveniatur, addo plura, quibus alii *γοαφνωσ* a vicula peculiarem modulandi vim exprimunt: quòd verno tempore, cum frondescere arbores incipiunt, quindecim diebus ac noctibus perpetuis, sine ullà penitus intermissione, canere soleat. Unde quæso in avicula tam pertinax spiritus? Unde vis illa in canendo tanta, ut unà continuatione cantionis, binæ contentiones vocis & remissiones audiantur? Unde tam artificiosa, tamq; perfecta Musica scientia? tam ingeniosa modulatio? tam gravis & gratus auribus sonus? qui modò in longum continuo spiritu trahatur, modò summà quædam cum varietate flectatur: nunc concisà voce distingvatur; nunc intortà copuletur. Quid, cum iterum vocem revocat, & integrâ comprehensione cantum edit? Quid, cum modulos nec opinatò, repenteq; commutat? Quid, cum ipsa secum jucundè taciteq; murmurat? Nulla certè tam abstrusa, tam difficilis, tam varia cantio est, quam non exprimat una luscinia, plenam, gravem, acutam, crebram, extentam, summam, mediam, imam. Quid plura? Tam parvulis in faucibus omnia, quæ tanto labore, tantà industria, tanto studio, tot inventis instrumentis, generata cantionum ars hominum excogitavit, integra atq; perfecta reperiuntur.

Mirantur sanè qui volunt, & elegantiori etiam orationis genere effingant momentanea hæc & alia in naturâ ornamenta. Nobis voluptas sit harmoniam Virorum Spiritu sancto inspiratorum audire, & inter illos præcipuè Paulum *τα λόγια τῶ θεοῦ* graviter & sva viter proferentem, nec non præclarum atq; insigne doctrinæ Christianæ compendium constituentem, rerum momentis, argumentorum nervis, verborum elegantia tam affabrè constructum, ut ignores, quid rimari vel mirari prius debeas.

In hoc certè Apostolo, tam perfecta est atq; absoluta prorsus omni dicendi ratio, ut illum dono quodam Providentiæ genitum esse credamus, in quo totas vires suas pietas & eloquentia experiretur, clarus, sva vis, jucundus, gravis, qui divinâ ingenii felicitate, quicquid in omnibus aliis Apostolis, admirabile, politum, ingeniosum, eximium, divinum reperitur, id suis in epistolis totum illustravit, in hoc uno vis Demosthenis, copia Platonis, jucunditas Isocratis univèrsa continetur. Verùm haudquaquam opus esse arbitror humano more electum illud *DEI ὄργανον*, commendare, cum Salvatoris de Paulo elogium, & testimonium de coelo fidem abundè præstet, ac ipsa Apostolatus illius historia, quam Lucas in Actis tanquam illius comes ac testis *ἀντόπῃ* conscripsit.

Post absolutum itaq; Historiæ Apostolicæ pensum, propositum est mihi deinceps, adjuvante *DEI* gratiâ, Epistolæ Paulinæ ad Romanos *διέξοδον* instituire, quòd Theologiæ Medullam contineat. Et quam vis primò scripta non est, meritò tamen inter reliquas, & hujus, & cæterorum Apostolorum, Epistolas ob argumenti dignitatem, doctrinæ ubertatem & tractationis *ἀνεξέτητον* primum obtinet locum.

Malè autem, imò pessimè agunt, quicunq; urgent, ut populus precioso Christi sanguine redemptus, à lectione Epistolæ istius, sicut & cæterarum scripturarum arceatur, ac si in illis essent solæcismi, verba obscura, plebeia, trivialia, nec non inornata dictio, nempe ut illud Christi impleatur: Erratis nescientes scripturas, videaturq; ex indubitatis huiusmodi argumentis, quàm non Christi gloriam & Ecclesiæ ejus salutem, sed potius manifestæ veritatis oppressionem ad hoc quærant, ut securè possint sine negotio ad otium & splendorem patrimonio Christi in mediâ imperitæ plebis caligine abuti.

Paulo Apostolo non tantum venerandus antiquitatis chorus assurgit, sed & D. Petrus ipsi laudem sapientiæ tribuit, quam quia homines *ἀμαθῆς καὶ ἀσήμετοι*, indocti & instabiles, non intelligunt, totius sacræ scripturæ odio, & traditionum humanarum amore in propriam perditionem depravant. Verùm textus Apostolici vindicationem piæ menti, *DEO* volente, exhibebimus, ubi operi illi manum admovebimus. Non quòd post insignes sincerorum Theologorum labores operosius aliquid moliri queam, sed quoniam mediocritati meæ ex officio incumbit, ut quæ tantus Apostolus ad eos scripsit, quorum fides in toto terrarum orbe celebrabatur, auditorio meo exponam, quâ potero tam brevitate, quàm *σαφηνείᾳ* sive perspicuitate, ea in medium afferam, quæ ad verum & germanum sensum explicandum facere videbuntur.

Utinam Romanis modernis aureum Apostoli ad Romanos olim verè orthodoxos scriptum aurem vellicaret, ipsisq; attentius, illud legentibus oculos aperiret, sicut Luthero, qui non uno in loco scribit, se, ex Epistolæ hujus lectione & consideratione, factum Theologum, & postquam ei divinitus datum fuit intelligere illud dictum: **JUSTUS FIDE VIVIT:** & quanam sit illa justitia *DEI*, quâ justificamur, nempe imputata Christi justitia & obedientia; se tunc demum velut ex inferis revocatum, & illum thesaurum cum univèrsis Regum terræ gazis & thesauris non commutaturum.

Filium *DEI* fontem omnis sapientiæ & scientiæ, cujus Spiritu hæc epistola dictata scriptaq; est, oro, ut ejusdem celestis auræ primitias nobis, ad hoc sanctum institutum feliciter perficiendum, clementer largiri dignetur.

Benevolum Lectorem obtestor, ut conatum nostrum voto ac piis precibus adjuvet. Juventutem scholasticam hortor, ut textum Apostoli diligenter legat, cumq; scriptura non sit in legendo, sed intelligendo, ad declarationem ejusdem, novo quodam & alacri studio conveniat: Ita laborem nostrum in Domino haud inanem fore confidimus. Initium facturi, cum bono *DEO*, die Jovis horâ nonâ. P. P. Dominica VII. post TRINIT. ANNO CHRISTIANO 1615.